Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
YVESA BOTA
od 25. veljače 2016.[1]

Predmet C-159/15

Franz Lesar
protiv
Beim Vorstand der Telekom Austria AG eingerichtetes Personalamta

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Verwaltungsgerichtshof (Visoki upravni sud, Austrija))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna politika – Direktiva 2000/78/EZ – Jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja – Članak 2. stavci 1. i 2. točka (a) – Članak 6. stavak 2. – Određivanje mirovinskih prava bivših službenika – Razdoblja naukovanja i rada tijekom kojih su se morali uplaćivati doprinosi za obvezno mirovinsko osiguranje – Uračunavanje – Isključenje takvih razdoblja ostvarenih prije navršenih 18 godina života“

1. Ovaj se zahtjev za prethodnu odluku odnosi na tumačenje članka 2. stavaka 1. i 2. točke (a) kao i članka 6. stavka 1. Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja[2].

2. Zahtjev je upućen u okviru spora između F. Lesara i Beim Vorstand der Telekom Austria AG eingerichtetes Personalamta (Služba za osoblje uprave Telekoma Austria AG, u daljnjem tekstu: služba za osoblje), u vezi s odbijanjem te službe da u izračun njegovih mirovinskih prava uključi razdoblja naukovanja i rada ostvarenih prije navršenih 18 godina života.

3. U ovom mišljenju, predlažem Sudu da predmetni nacionalni propis ponajprije ispita s obzirom na članak 6. stavak 2. Direktive 2000/78, a ne s obzirom na članak 6. stavak 1. te direktive. Nakon provedene analize, zaključujem da članak 2. stavke 1. i 2. točku (a) kao i članak 6. stavak 2. navedene direktive treba tumačiti na način da se ne protive nacionalnom propisu poput onoga u glavnom postupku, prema kojem se razdoblja naukovanja i rada koje je službenik ostvario prije navršenih 18 godina života ne uzimaju u obzir radi priznanja prava na mirovinu i izračuna visine mirovine, s obzirom na to da je cilj tog propisa da se u sklopu službeničkog mirovinskog sustava ujednačeno utvrdi dob za stjecanje statusa osiguranika u tom sustavu kao i za stjecanje prava na mirovinska davanja koja se pružaju u okviru tog sustava.

1 — Izvorni jezik: francuski

2 — SL L 303, str. 16.; SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 69.

I – Pravni okvir

A – *Direktiva 2000/78*

4. U skladu s člankom 1. Direktive 2000/78 „[s]vrha ove Direktive je utvrditi opći okvir za borbu protiv diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolnog opredjeljenja u vezi sa zapošljavanjem i obavljanjem zanimanja, kako bi se u državama članicama ostvarila primjena načela jednakog postupanja”.

5. Članak 2. te direktive navodi:

„1. Za potrebe ove Direktive ‚načelo jednakog postupanja’ znači nepostojanje bilo kakve izravne ili neizravne diskriminacije na temelju bilo kojeg od razloga iz članka 1.

2. Za potrebe stavka 1.:

(a) smatra se da se radi o izravnoj diskriminaciji u slučaju kada se prema jednoj osobi postupa lošije nego prema drugoj osobi ili je došlo do takvog postupanja ili je moglo doći do takvog postupanja u sličnim situacijama, zbog bilo kojeg od razloga iz članka 1.;

[...]”

6. Člankom 6. iste direktive predviđeno je:

„1. Neovisno o članku 2. stavku 2., države članice mogu predvidjeti da se različito postupanje na temelju dobi neće smatrati diskriminacijom, ako su, u kontekstu nacionalnog prava, te razlike objektivno i razumno opravdane legitimnim ciljem, uključujući legitimnu politiku zapošljavanja, tržište rada i strukovno obrazovanje te ako su načini ostvarivanja tog cilja primjereni i nužni.

Takvo različito postupanje može, između ostalog, uključivati:

(a) postavljanje posebnih uvjeta za pristup zapošljavanju i strukovnom osposobljavanju, za zapošljavanje i obavljanje zanimanja, uključujući uvjete u pogledu otkaza i naknada za rad, za mlade osobe, starije radnike i osobe koje su dužne skrbiti o drugima, radi poticanja njihove strukovne integracije ili osiguranja njihove zaštite;

(b) određivanje minimalnih uvjeta u pogledu dobi, radnog iskustva ili godina provedenih u službi za pristup zapošljavanju ili određenim prednostima vezanim uz zaposlenje;

[...]

2. Neovisno o članku 2. stavku 2., države članice mogu predvidjeti da utvrđivanje starosne dobi za umirovljenje [stjecanje statusa osiguranika] ili stjecanje prava na starosnu ili invalidsku mirovinu, za potrebe sustava socijalne sigurnosti vezanog za rad [sustava strukovnog socijalnog osiguranja], obuhvaćajući, u okviru tih sustava, određivanje različitih dobnih granica za zaposlenike ili skupine ili kategorije zaposlenika te korištenje, u okviru tih sustava, mjerila starosti u aktuarskim izračunima, ne predstavlja diskriminaciju na temelju dobi, pod uvjetom da nemaju za posljedicu diskriminaciju na temelju spola.”

B – *Austrijsko pravo*

7. Člancima 53. i 54. Saveznog zakona o mirovinskim pravima saveznih službenika, njihovih nadživjelih i članova njihove obitelji (Zakon o mirovinama iz 1965.) (Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen (Pensionsgesetz 1965)) od 18. studenoga 1965.[3], u verziji koja je bila na snazi u trenutku nastanka činjenica koje su bile povod glavnom postupku, bilo je propisano:

„Razdoblja koja su prethodila stupanju u službu koja se uzimaju u obzir prilikom izračuna mirovinskih bodova

Članak 53.

(1) Razdoblja osiguranja su ona nabrojena u stavcima 2. do 4. ako su prethodila datumu od kojeg počinje teći razdoblje savezne službe koje se može uzeti u obzir za mirovinu. Ta se razdoblja uzimaju u obzir putem uračunavanja.

(2) Uračunavaju se sljedeća razdoblja:

(a) vrijeme provedeno u službeničkom, obrazovnom ili drugom radnom odnosu kod tuzemnog javnopravnog poslodavca,

[...]

(h) vrijeme obrazovanja u [...] srednjoj školi, višoj školi, akademiji ili srodnoj obrazovnoj ustanovi, pod uvjetom da nije premašeno propisano trajanje obveznog obrazovanja.

[...]

(k) razdoblje strukovne izobrazbe, ako je strukovna izobrazba bila preduvjet za zapošljavanje službenika ili ako je strukovna izobrazba obavljena kod tuzemnog javnopravnog poslodavca.

(l) vrijeme provedeno na radu u skladu s odredbama [Općeg zakona o socijalnom osiguranju (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz) od 9. rujna 1955.[4]] koje su stupile na snagu 31. prosinca 2004., tijekom kojeg je postojala obveza uplaćivanja doprinosa za mirovinsko osiguranje,

[...]

Izuzimanje od uračunavanja i odricanje

Članak 54.

[...]

(2) Ne uzimaju se u obzir sljedeća razdoblja osiguranja:

(a) razdoblja koja je službenik ostvario prije navršenih 18 godina života; ovo ograničenje ne primjenjuje se na razdoblja koja se uračunavaju prema članku 53. stavku 2. točkama (a), (d), (k) i (l) ako se za njih isplaćuje prijenosna vrijednost u skladu s propisima o socijalnom osiguranju;

3 — BGBl. 340/1965, u daljnjem tekstu: PG 1965.

4 — BGBl. 189/1955, u daljnjem tekstu: ASVG.

[...]

(5) Stavak 2. točka (a) drugi dio rečenice primjenjuje se samo na službenike na koje se ne primjenjuje članak 88. stavak 1. [...]”

8. Članak 88. stavak 1. PG-a 1965., u verziji koja je bila na snazi u trenutku nastanka činjenica koje su bile povod glavnom postupku, odnosi se na službenike koji su u službenički odnos kod austrijske jedinice lokalne samouprave ušli prije 1. svibnja 1995. i koji su vrijeme od dana ulaska u službenički odnos do njegova prestanka neprekidno proveli u službeničkom odnosu kod austrijske jedinice lokalne samouprave.

II – Glavni postupak i prethodno pitanje

9. F. Lesar rođen je 3. lipnja 1949. Od svoje 14. do 18. godine (od 9. rujna 1963. do 8. ožujka 1967.), radio je kao naučnik u Saveznoj upravi za poštu i brzojave (Post- und Telegraphenverwaltung des Bundes). Od 9. ožujka 1967. postao je član ugovornog osoblja istog tijela. Usporedno s radom, od 14. rujna 1967. do 17. veljače 1972. pohađao je Saveznu gimnaziju za zaposlene. U javnopravni službenički odnos sa Saveznom državom (Bund) stupio je s učinkom od 1. srpnja 1972.

10. Prije nego što je stekao svojstvo službenika, F. Lesar uplaćivao je mirovinske doprinose Zavodu za mirovinsko osiguranje zaposlenih (Pensionsversicherungsanstalt der Angestellten, u daljnjem tekstu: osiguratelj) tijekom cijelog razdoblja naukovanja i rada, i prije i nakon 18. godine života.

11. Odlukom Uprave za poštu i brzojave Štajerske (Post- und Telegraphendirektion für Steiermark) od 23. kolovoza 1973., razdoblje od pet godina i petnaest dana ostvareno između njegova 18. rođendana i dana kada je započeo sa službeničkim odnosom bezuvjetno mu je priznato kao razdoblje koje prethodi stupanju u službu, ali se uzima u obzir prilikom izračuna mirovinskih prava. Riječ je o sljedećim razdobljima:

— od 3. lipnja 1967. do 13. rujna 1967., član ugovornog osoblja;

— od 14. rujna 1967. do 17. veljače 1972., školovanje u Saveznoj gimnaziji za zaposlene i

— od 1. ožujka 1972. do 30. lipnja 1972., član ugovornog osoblja.

12. Odlukom od 22. svibnja 1974., osiguratelj je priznao i Saveznoj državi isplatio „prijenosnu” vrijednost razdoblja osiguranja tijekom kojeg je F. Lesar bio član ugovornog osoblja nakon 18. godine života. Ta prijenosna vrijednost iznosila je 4785 austrijskih šilinga (ATS).

13. Odlukama od 28. ožujka 1974. i 22. svibnja 1974., F. Lesaru je na ime povrata doprinosa odobren iznos od 33 160,05 ATS koji je, među ostalim, obuhvaćao i mirovinske doprinose koje je uplatio tijekom naukovanja i rada kao člana ugovornog osoblja prije 18. godine života.

14. F. Lesar otišao je u mirovinu istekom dana 31. kolovoza 2004. S tim u vezi, služba za osoblje odredila je visinu mirovine uzimajući u obzir prethodna razdoblja osiguranja priznata odlukom od 23. kolovoza 1973.

15. F. Lesar je u kolovozu 2011. zatražio da mu se kao dodatna razdoblja osiguranja priznaju razdoblja naukovanja i rada koja je ostvario prije 18. godine života. Služba za osoblje odbila je taj zahtjev odlukom od 23. kolovoza 2012. F. Lesar je zatim protiv te odluke podnio ustavnu tužbu Verfassungsgerichtshofu (Ustavni sud). Navedeni sud proglasio se nenadležnim za odlučivanje o toj tužbi. Stoga se F. Lesar s istim zahtjevom obratio sudu koji je pokrenuo prethodni postupak pred Sudom.

16. Prema shvaćanju tog suda, odbijanje tog zahtjeva nije opravdano ako je pravna situacija nakon stupanja na snagu Direktive 2000/78 izmijenjena. Taj sud smatra da u ovom slučaju odbijanje uračunavanja razdoblja naukovanja i rada prije 18. godine života kao razdoblja koje prethodi ulasku u službu stvara razliku u postupanju prema dobi, ali ima dvojbe u pogledu toga je li ono ipak opravdano.

17. U tim je okolnostima Verwaltungsgerichtshof (Visoki upravni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 2. stavke 1. i 2. točku (a) kao i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 tumačiti na način da se protive nacionalnom propisu poput onog o kojemu je riječ u glavnom postupku, u skladu s kojim se razdoblja naukovanja i rada člana ugovornog osoblja u službi Savezne države prije stjecanja svojstva službenika, tijekom kojih je morao plaćati doprinose za obvezno mirovinsko osiguranje u svrhu stjecanja službeničke mirovine

(a) uračunavaju kao mirovinski staž prije stupanja u službu, ako su ostvarena nakon 18. godine života, u kojem slučaju nadležno tijelo za socijalno osiguranje radi uračunavanja tih razdoblja Saveznoj državi plaća prijenosnu vrijednost u skladu s propisima o socijalnom osiguranju; odnosno

(b) ne uračunavaju kao mirovinski staž prije stupanja u službu, ako su ostvarena prije 18. godine života, pri čemu se u slučaju neuračunavanja za ta razdoblja Saveznoj državi ne plaća prijenosna vrijednost i osiguraniku se isplaćuje naknada za uplaćene doprinose za mirovinsko osiguranje, posebice kada se uzme u obzir da bi u slučaju prisilnog retroaktivnog uračunavanja tog razdoblja na temelju pravnih pravila Unije nadležno tijelo za socijalno osiguranje moglo zahtijevati od službenika povrat isplaćene naknade kao i da bi nadležnom tijelu za socijalno osiguranje retroaktivno nastala obveza da plati prijenosnu vrijednost Saveznoj državi?”

III – Analiza

18. U predmetu koji je doveo do presude Felber (C-529/13, EU:C:2015:20), Sudu je upućeno pitanje u pogledu toga treba li članak 2. stavke 1. i 2. točku (a) i članak 6. stavke 1. i 2. Direktive 2000/78 tumačiti na način da se protive nacionalnom propisu prema kojemu se prilikom odlučivanja o pravu na mirovinu i izračuna njezine visine ne mogu uzeti u obzir razdoblja školovanja koja je službenik ostvario prije navršenih 18 godina života, dok se ta razdoblja uzimaju u obzir kad su ostvarena nakon navršenih 18 godina života.

19. Sud je, kao prvo, ocijenio da, oduzimajući jednom dijelu službenika mogućnost uzimanja u obzir razdoblja školovanja ostvarenih prije navršenih 18 godina života prilikom izračuna mirovine, članak 54. stavak 2. točka (a) PG-a 1965. utječe na uvjete koji se odnose na plaće tih službenika, u smislu članka 3. stavka 1. točke (c) Direktive 2000/78. Stoga se ta direktiva primjenjuje na situaciju o kojoj je bila riječ u tom postupku.

20. U tom pogledu, Sud je naglasio da se područje primjene Direktive 2000/78 treba shvatiti tako da, s obzirom na članak 3. stavak 1. točku (c) i stavak 3. te direktive, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 13., ne pokriva sustave socijalne sigurnosti i socijalne zaštite čije se pogodnosti ne smatraju plaćom u smislu koji se tom pojmu pripisuje radi primjene članka 157. stavka 2. UFEU-a [5]. Također je naglasio da pojam plaće, u smislu članka 157. stavka 2. UFEU-a, podrazumijeva sva primanja u gotovini ili naravi, sadašnja ili buduća, pod uvjetom da ih, makar i posredno, poslodavac plaća radniku u vezi sa zaposlenjem [6].

5 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 21. i navedena sudska praksa)

6 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 20. i navedena sudska praksa)

21. Međutim, u tom predmetu bila je riječ o neuzimanju u obzir prilikom izračuna mirovinskih bodova razdoblja školovanja koja je G. Felber ostvario prije navršenih 18 godina života i prije stupanja u službu Savezne države. Bilo je utvrđeno da visina mirovine ovisi o trajanju razdoblja službe i drugih razdoblja osiguranja kao i o osnovnoj plaći koju je službenik primao i da je mirovina buduće plaćanje u gotovini koje poslodavac isplaćuje svojim zaposlenicima kao izravnu posljedicu njihova radnog odnosa. Naime, u nacionalnom pravu ta se mirovina smatra primitkom od rada koji se nastavlja isplaćivati u okviru odnosa zasnovanog u javnoj službi koji se nastavlja i nakon službenikova umirovljenja. Ta mirovina, stoga, predstavlja plaću u smislu članka 157. stavka 2. UFEU-a [7].

22. Sud je, kao drugo, smatrao da nacionalni propis uvodi različito postupanje koje se izravno temelji na kriteriju dobi u smislu odredbi članka 2. stavka 1. i članka 2. stavka 2. točke (a) Direktive 2000/78 [8].

23. Kao treće, Sud je ispitao je li ta razlika u postupanju ipak opravdana u smislu članka 6. stavka 1. Direktive 2000/78.

24. Sud je najprije istaknuo da je uračunavanje razdoblja koja su prethodila stupanju službenika u službu, a koja je isti ostvario izvan službeničkog odnosa, derogativno pravilo koje je uvedeno kako se, kad je riječ o stjecanju mirovinskih prava, službenike koji su prije stupanja u službu Savezne države završili viši stupanj obrazovanja ne bi stavljalo u nepovoljniji položaj u odnosu na one kojima zapošljavanje nije uvjetovano nikakvim posebnim obrazovanjem i koji su, slijedom toga, mogli stupiti u službu Savezne države već s navršenih 18 godina života. Stoga su pravila službeničkog mirovinskog sustava osmišljena na način da se cjelokupna karijera koju valja uzeti u obzir prilikom izračuna iznosa mirovine računa od najniže dobi potrebne za stupanje u službu. Cilj tog nacionalnog propisa jest ujednačiti datum početka plaćanja doprinosa za mirovinski sustav i tako održati dob umirovljenja. S tim u vezi, neuzimanje u obzir razdoblja školovanja ostvarenih prije navršenih 18 godina opravdano je činjenicom da osoba o kojoj je riječ, načelno, tijekom tih razdoblja ne obavlja nikakvu plaćenu aktivnost koja bi zahtijevala plaćanje doprinosa u mirovinski sustav [9].

25. Prema shvaćanju Suda, budući da takav cilj omogućava osiguranje poštovanja načela jednakog postupanja za sve osobe u sektoru o kojem je riječ i u vezi s bitnim elementom njihova radnog odnosa, poput trenutka odlaska u mirovinu, on predstavlja legitiman cilj politike zapošljavanja [10].

26. Sud je zatim u skladu s člankom 6. stavkom 1. Direktive 2000/78 provjerio jesu li sredstva upotrijebljena radi ostvarenja navedenog cilja, prikladna i nužna.

27. S jedne strane, kad je riječ o prikladnosti članka 54. stavka 2. točke (a) PG-a 1965., Sud je napomenuo da je najniža dob za zapošljavanje u javnoj službi 18 godina te da, slijedom toga, službenik može sudjelovati i doprinositi službeničkom mirovinskom sustavu tek od navršenih 18 godina života [11]. Slijedom toga, neuzimanje u obzir razdoblja školovanja ostvarenih prije navršenih 18 godina života, predviđeno tom odredbom, prikladno je, prema shvaćanju Suda, za postizanje legitimnog cilja koji se sastoji od donošenja politike zapošljavanja kojom će se svim članovima službeničkog mirovinskog sustava omogućiti da započnu uplaćivati doprinose u istoj dobi, da steknu pravo na punu mirovinu, i time zajamčiti jednako postupanje prema službenicima [12].

7 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 23.)

8 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 25. do 27.)

9 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 31.)

10 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 32.)

11 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 34.)

12 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 35.)

28. S druge strane, kad je riječ o pitanju prelazi li nacionalni propis o kojem je riječ u glavnom postupku ono što je nužno za postizanje zadanog cilja, Sud je istaknuo da se zahtjevom koji je doveo do spora ne traži uzimanje u obzir razdoblja zaposlenja, kao što je to u predmetu u kojem je donesena presuda Hütter (C-88/08, EU:C:2009:381), već samo razdoblja obrazovanja u srednjoj ili u višoj školi [13].

29. U tom pogledu, Sud je zauzeo stajalište prema kojem je predmetni nacionalni propis u skladu s opravdanjem koje je istaknuo sud koji je uputio zahtjev, a koje se odnosi na neuračunavanje u mirovinu razdoblja tijekom kojih dotična osoba nije uplaćivala doprinose u mirovinski sustav [14]. Slijedom toga, Sud je zaključio da je mjera poput one predviđene člankom 54. stavkom 2. točkom (a) PG-a 1965. prikladna za ostvarenje dotičnih ciljeva i ne prelazi ono što je nužno za njihovo ostvarenje [15].

30. U sklopu ovog postupka, sud koji je uputio zahtjev postavio je pitanje kako bi Sud pojasnio može li se isti zaključak primijeniti i na razdoblja naukovanja i rada koje je član ugovornog osoblja proveo u službi Savezne države prije 18. godine života. Drugim riječima, taj sud u biti pita protive li se članak 2. stavci 1. i 2. točka (a) kao i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 nacionalnom propisu u skladu s kojim se razdoblja naukovanja i rada člana ugovornog osoblja u službi Savezne države ne uzimaju u obzir radi izračuna prava na službeničku mirovinu ako ih je dotična osoba ostvarila prije 18. godine života.

31. Na samom početku želim istaknuti da je Sud u pogledu pitanja postoji li opravdanje u skladu sa stavkom 1. ili stavkom 2. članka 6. Direktive 2000/78, u presudi Felber (C-529/13, EU:C:2015:20) odlučio ograničiti svoje ispitivanje samo prema stavku 1. toga članka. To je sigurno razlog zašto se sud koji je uputio zahtjev u pitanju koje je postavio u ovom predmetu nije pozvao na stavak 2. navedenog članka.

32. Međutim, čini mi se da bi ovaj predmet ipak trebalo ispitati prema članku 6. stavku 2. Direktive 2000/78.

33. U tom pogledu, ističem da iako je sud koji je uputio zahtjev ograničio svoje pitanje na tumačenje članka 6. stavka 1. te direktive, ta okolnost ne sprečava Sud da pruži nacionalnom sudu sve elemente tumačenja prava Unije koji bi mogli biti korisni za presudu u postupku koji se pred njim vodi, bez obzira na to je li se taj sud u svojem pitanju na njih pozvao ili nije [16].

34. Također ističem da je austrijska vlada u pisanom očitovanju izrazila mišljenje prema kojem je predmetna razlika u postupanju opravdana ne samo prema članku 6. stavku 1. Direktive 2000/78, nego i prema članku 6. stavku 2. iste direktive. Sud je, uostalom, pozvao sve stranke da se na raspravi izjasne o tumačenju i primjenjivosti te odredbe u ovom slučaju.

35. Smatram da nacionalni propis o kojemu je riječ u glavnom postupku nije prikladno ispitati ponajprije prema članku 6. stavku 1. Direktive 2000/78, s obzirom na to da je cilj tog propisa isti kao i cilj koji države članice mogu postaviti na temelju članka 6. stavka 2. te direktive, a to je utvrđivanje dobi za stjecanje statusa osiguranika ili prava na starosnu ili invalidsku mirovinu za potrebe sustava strukovnog socijalnog osiguranja.

13 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 36.)

14 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 37.)

15 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 39.)

16 — Vidjeti osobito presudu HK Danmark (C-476/11, EU:C:2013:590, t. 56. i navedenu sudsku praksu).

36. Međutim, Sud se u presudi Felber (C-529/13, EU:C:2015:20) pozvao upravo na taj cilj, kada je smatrao da je predmetni nacionalni propis prikladan za postizanje legitimnog cilja koji se sastoji od donošenja politike zapošljavanja kojom će se svim članovima službeničkog mirovinskog sustava omogućiti da započnu uplaćivati doprinose u istoj dobi, da steknu pravo na punu mirovinu, i time zajamčiti jednakost postupanja prema službenicima [17].

37. Kako je austrijska vlada pokazala, predmetni nacionalni propis isključuje uračunavanje razdoblja naukovanja i rada prije 18. godine života upravo radi ujednačenja datuma početka plaćanja doprinosa u službenički mirovinski sustav i održavanja dobi za umirovljenje. Takav je propis, dakle, izraz slobode koju države članice imaju na temelju članka 6. stavka 2. Direktive 2000/78 da za potrebe sustava strukovnog socijalnog osiguranja utvrde dob za stjecanje statusa osiguranika u službeničkom mirovinskom sustavu ili za stjecanje prava na mirovinska davanja koja se pružaju u okviru tog sustava. Nadalje, tekst navedene odredbe jest takav da državama članicama ne omogućava samo da utvrde različitu dob za radnike ili skupine ili kategorije radnika, nego i da usvoje mjere koje su prikladne za to da se unutar sustava strukovnog socijalnog osiguranja jamči ujednačena dob za stjecanje statusa osiguranika ili prava na starosnu ili invalidsku mirovinu.

38. U presudama HK Danmark (C-476/11, EU:C:2013:590) i Dansk Jurist- og Økonomforbund (C-546/11, EU:C:2013:603), Sud je presudio da s obzirom na to da članak 6. stavak 2. Direktive 2000/78 dopušta državama članicama da predvide iznimku od načela zabrane diskriminacije na temelju dobi, ovu odredbu treba usko tumačiti [18].

39. Prema shvaćanju Suda, tumačenje članka 6. stavka 2. Direktive 2000/78 prema kojem se ta odredba može primjenjivati na sve vrste sustava strukovnog socijalnog osiguranja imalo bi za posljedicu proširenje njezina područja primjene, što bi bilo suprotno uskom tumačenju koje se mora primijeniti na tu odredbu [19].

40. Iz toga slijedi da članak 6. stavak 2. Direktive 2000/78 treba primijeniti samo na sustave strukovnog socijalnog osiguranja koji pokrivaju rizike starosti i invalidnosti [20]. Usto, u područje primjene ove odredbe ne ulaze svi elementi koji karakteriziraju neki sustav strukovnog socijalnog osiguranja koji pokriva rizike starosti i invalidnosti, nego samo oni koji su u njoj izričito navedeni [21].

41. Slijedom toga, kako bi se provjerilo je li nacionalna mjera obuhvaćena iznimkom iz članka 6. stavka 2. Direktive 2000/78, s jedne strane, valja provjeriti je li ona dio sustava strukovnog socijalnog osiguranja koji pokriva rizike starosti i invalidnosti i, s druge strane, je li obuhvaćena slučajevima koji se navode u toj odredbi, a to su „utvrđivanje [...] starosne dobi za umirovljenje [stjecanje statusa osiguranika] ili stjecanje prava na starosnu ili invalidsku mirovinu”, uključujući i „korištenje [...] mjerila starosti u aktuarskim izračunima”.

42. Poput austrijske vlade, smatram da su pretpostavke za primjenu članka 6. stavka 2. Direktive 2000/78 u ovom slučaju ispunjene.

43. Naime, riječ je o nacionalnom propisu koji se primjenjuje na sustav strukovnog socijalnog osiguranja i kojim se ujednačeno utvrđuje dob za stjecanje statusa osiguranika u službeničkom mirovinskom sustavu i prava na mirovinska davanja.

17 — Presuda Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, t. 35.)

18 — Presude HK Danmark (C-476/11, EU:C:20-13:590, t. 46.) i Dansk Jurist- og Økonomforbund (C-546/11, EU:C:2013:603, t. 41.)

19 — Presude HK Danmark (C-476/11, EU:C:20-13:590, t. 47.) i Dansk Jurist- og Økonomforbund (C-546/11, EU:C:2013:603, t. 42.)

20 — Presude HK Danmark (C-476/11, EU:C:20-13:590, t. 48.) i Dansk Jurist- og Økonomforbund (C-546/11, EU:C:2013:603, t. 43.)

21 — Presuda HK Danmark (C-476/11, EU:C:2013:590, t. 52.)

44. Iako Direktiva 2000/78 ne daje definiciju pojma „sustava socijalne sigurnosti vezanih za rad [sustava strukovnog socijalnog osiguranja]”, ona se može pronaći u članku 2. stavku 1. točki (f) Direktive 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada [22]. U skladu s tom odredbom sustavi strukovnog socijalnog osiguranja jesu „sustavi koji nisu uređeni Direktivom Vijeća 79/7/EEZ od 19. prosinca 1978. o postupnoj primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u području socijalne sigurnosti [23], čija je svrha osigurati davanja radnicima određenog poduzeća ili grupe poduzeća, grane djelatnosti, zanimanja ili grupe zanimanja, bilo da se radi o zaposlenicima ili samozaposlenima, kojima se nadopunjuju ili zamjenjuju davanja na temelju zakonskih sustava socijalnog osiguranja, bez obzira je li članstvo u tim sustavima obvezatno ili dobrovoljno.”

45. Međutim, kao što austrijska vlada pravilno ističe, službenički mirovinski sustav jest sustav koji članovima određenog zanimanja pruža davanja kojima je svrha zamijeniti davanja općeg sustava mirovinskog osiguranja u smislu članka 2. stavka 1. točke (f) Direktive 2006/54. U tom smislu, savezni službenici su u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom 3. podtočkom (a) ASVG-a isključeni iz sustava mirovinskog osiguranja uređenog ASVG-om na temelju toga što su zaposleni u javnoj službi Savezne države, s obzirom na to da na osnovi svojeg radnog odnosa imaju pravo na mirovinska davanja koja odgovaraju onima koja su predviđena sustavom mirovinskog osiguranja.

46. Usto, valja spomenuti članak 7. stavak 2. Direktive 2006/54 koji je sudsku praksu Suda [24] kodificirao na način da je „mirovinske sustave za određenu kategoriju radnika kao što su službenici javnog sektora, ako se davanja iz sustava isplaćuju na temelju radnog odnosa s poslodavcem javnog sektora” izjednačio sa sustavima strukovnog socijalnog osiguranja, neovisno o činjenici što je takav sustav dio općeg zakonskog sustava.

47. Stoga, uzimajući u obzir prethodna razmatranja, valja zaključiti da službenički mirovinski sustav o kojemu je riječ u glavnom postupku analogijom treba izjednačiti sa sustavom socijalne sigurnosti vezanim uz rad (sustavom strukovnog socijalnog osiguranja) u smislu Direktive 2000/78.

48. Slijedom toga, austrijska vlada na temelju članka 6. stavka 2. Direktive 2000/78 valjano može primjenjivati nacionalni propis kojemu je svrha da unutar tog sustava zadrži ujednačenu dob za stjecanje statusa osiguranika u tom sustavu i prava na mirovinska davanja koja se pružaju u okviru tog sustava.

IV – Zaključak

49. S obzirom na prethodna razmatranja, predlažem da se na prethodna pitanja koja je uputio Verwaltungsgerichtshof (Visoki upravni sud) odgovori na sljedeći način: Članak 2. stavke 1. i 2. točku (a) i članak 6. stavak 2. Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja treba tumačiti na način da se ne protive nacionalnom propisu poput onoga iz glavnog postupka, prema kojemu se prilikom odlučivanja o pravu na mirovinu i izračuna njezine visine ne uzimaju u obzir razdoblja naukovanja i rada koja je službenik ostvario prije navršenih 18 godina života, s obzirom na to da je cilj tog propisa da se u sklopu službeničkog mirovinskog sustava ujednačeno utvrdi dob za stjecanje statusa osiguranika u tom sustavu kao i za stjecanje prava na mirovinska davanja koja se pružaju u okviru tog sustava.

22 — SL L 204, str. 23. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 246.)

23 — SL 1979., L 6, str. 24. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 7.)

24 — Vidjeti osobito presude Beune (C-7/93, EU:C:1994:350) i Griesmar (C-366/99, EU:C:2001:648).